

FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, faktoring şirketleri ve bankalarca yapılacak faktoring işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 1 inci maddesine, 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına ve 38 inci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Birlik: Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğini,
- b) **(Ek:RG-6/10/2017-30202)**⁽¹⁾ Elektronik arşiv (E-arşiv): 30/12/2013 tarihli ve 28867 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 433)’nde yer alan şartlara uygun şekilde elektronik ortamda oluşturulan faturanın elektronik ortamda muhafaza ve ibraz edilmesini,
- c) **(Ek:RG-6/10/2017-30202)**⁽¹⁾ Elektronik fatura (E-fatura): 5/3/2010 tarihli ve 27512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 397)’nde yer alan şartlara uygun olan ve elektronik belge biçiminde oluşturulmuş faturayı,
- ç) Kanun: 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununu,
- d) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- e) Kuruluş: Türkiye’de kurulu banka ve faktoring şirketlerini,
- f) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mükerrer Fatura Kullanımının Önlenmesi ve Fatura İptali

Faturasız işlem yapılmaması

MADDE 4 – (1) Finansman, müşterinin mal veya hizmet satışına istinaden düzenlediği fatura veya fatura yerine geçen belgelerin karşılığında, kamu kurumlarına yapılan ödemeler haricinde, yalnızca müşteriye sağlanır.

(2) Kuruluşun sağladığı finansman tutarı ile bu işlemden kaynaklanan faiz ve komisyon gibi elde edilen gelirlerin toplamı fatura veya fatura yerine geçen belgelerin tutarını geçemez. Ödeme oranının yüzde yüz olduğu hallerde faiz ve komisyon gibi elde edilen gelirler müşterilerden ayrıca tahsil edilebilir.

(3) Müşterilerden fatura tutarı ile kambiyo senedi veya diğer senet tutarı arasında, yukarı yuvarlanmak suretiyle oluşan küçük farklar ile yabancı para cinsi ödeme araçlarının ödeme gününde oluşan kur farkları için ilave fatura alınmaz.

İstihbarat çalışması

MADDE 5 – (1) Kuruluş tarafından müşteriye yeteri kadar tanıyacak şekilde istihbarat çalışmalarının yapılması, sadece müşterilerin beyanı veya sözlü teyidi ile işlem yapılmaması gerekir. İstihbarat çalışması;

a) Öncelikle ilgili mevzuatta yer alan faturanın tarifi, şekli ve nizamına ilişkin düzenlemeler de dikkate alınarak faturadaki bilgilerin kontrol edilmesi,

b) İç kontrol sisteminin devralınan faturalara ilişkin gerekli istihbarat ve araştırma yapılmasını sağlayacak ve Merkezi Fatura Kaydı Sisteminde bu faturaların mükerrer olmadığının kontrolü tamamlanmaksızın kullandırım yapılamayacak şekilde oluşturulması,

c) Müşterilerin mali durumlarının değerlendirilerek bunların itibarı ve işlem geçmişleri de dikkate alınmak suretiyle gerektiğinde fatura borçlusu ve kambiyo senedi veya diğer senedin keşidecisine de başvurularak borcun teyit edilmesini sağlayacak yöntemler geliştirilmesi ve ulaşılabildiği mümkün olan ilgili veri tabanlarından yararlanılması yoluna gidilmesi

hususları dâhil olmak üzere asgari olarak yukarıda belirtilen usul ve esasları içerecek şekilde yapılır ve bunların yetersiz kalması durumunda ilave yöntemlere başvurulur.

Mükerrer fatura kullanımının önlenmesi

MADDE 6 – (1) (Değişik:RG-6/10/2017-30202) Faktoring işlemi esnasında finansman sağlanmadan önce kuruluş tarafından müşteri yetkililerince imzalanmış alacak bildirim formu ve fatura bilgileri temin edilir. Fatura bilgilerinin Merkezi Fatura Kaydı Sistemine kaydedilmesi suretiyle faturanın mükerrer olmadığının kontrolü yapılır, e-fatura ve e-arşiv uygulamaları ayrıca Gelir İdaresi Başkanlığından teyit edilir.

(2) **(Değişik:RG-6/10/2017-30202)** Kuruluş, e-faturalar ile e-arşiv uygulaması kapsamında oluşturulan faturaların imajları hariç olmak üzere fatura aslı imajlarını yapılacak denetimlerde tevsik etmek üzere muhafaza eder.

Faturanın iptali

MADDE 7 – (1) Fatura iptallerinde, fatura iptallerinin bildirilmesi ve iptal edilen faturaların yerine yenilerinin düzenlenmesi halinde yeni faturaların kendilerine ibraz edilmesi hususunda faktoring işlemi esnasında müşterilerden taahhüt alınması gerekir.

(2) Kuruluş tarafından birinci fıkrada belirtilen hususlar yerine getirilmek kaydıyla müşteri bilgilendirilir ve gerekli tüm taahhütlerin alınmasına yönelik olarak Birlik tarafından oluşturulacak standart alacak bildirim formları kullanılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alınan Kambiyo Senedi veya Diğer Senetler

Alınan kambiyo senedi veya diğer senetler

MADDE 8 – (1) Faturalı alacağa istinaden kambiyo senedi veya diğer senetlerin alınması halinde, alınan kambiyo senedi veya diğer senetteki ciro silsilesinde kuruluş kambiyo senedi veya diğer senedi ciro edip veren kişinin, devralınan faturada alacaklı olarak gözüken kişi ve bu kişiden bir önceki cirantanın veya keşidecinin de faturadaki borçlu ile aynı kişi olması gerekir. Fatura ile kambiyo senedi veya diğer senetteki tutarın uyumlu olmasına dikkat edilir. Kuruluş tarafından kullanılan faktoring programları bu uyumu gözetecek ve uyumsuzluk söz konusu olduğunda işlem yapılmasına olanak vermeyecek şekilde yapılandırılır.

(2) **(Ek:RG-6/10/2017-30202)**⁽²⁾ Garantili ithalat ve ihracat faktoringi işlemlerinde, kuruluş ile fatura borçlusu arasında faktoring işlemine temel teşkil eden ticari işlemin dayanağı olan fatura veya sözleşme hükümlerine atıfta bulunan ve kuruluş tarafından alınan fatura borçlusunun düzenlediği veya ciro ettiği kambiyo senedine ilişkin bilgileri de içeren münhasır sözleşme düzenlenmiş olması kaydıyla birinci fıkranın birinci cümlesi uygulanmaz.

(3) Müşterilerden ek teminat mahiyetinde olmak üzere devralınan ve fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile ilişkili olmayan kambiyo senedi veya diğer senetlerin tahsil edilebilmesi için;

a) Alacağın vadesinde ödenmeyip sorunlu hale gelmiş olması,

b) Alınan kambiyo senedi veya diğer senet karşılığında hiçbir şekilde kambiyo senedi ve diğer senedin ilgililerine finansman sağlanmaması,

c) Kuruluşun işlem ve muhasebe kayıtlarında ek teminat mahiyetinde alınan kambiyo senedi veya diğer senedin ilgili borcun teminatı karşılığında alındığına ilişkin kayıt düşülmesi gerekir.

(4) Müşterilerden ek teminat mahiyetinde olmak üzere devralınan ve fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile ilişkili olmayan kambiyo senedi veya diğer senedin tahsil edilmesi, ancak kuruluşun vadesinde ödenmeyen alacağı ve müşteriden olan diğer alacaklarını ilgili mevzuat çerçevesinde alacağın geri ödenebilirliğine göre Tasfiye Olunacak Alacaklar veya Zarar Niteliğindeki Alacaklar hesabında sınıflandırması, buna göre özel karşılık ayırması ve hukuki takip süreçlerini başlatmış olması halinde mümkündür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Doğacak Alacakların Devri

Doğacak alacakların devredilebilmesi için gereken şartlar

MADDE 9 – (1) Doğacak alacaklar açısından faktoring işleminin gerçekleşmesi, devralınan alacakların fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile tevsik edilebilir bir alacak olması ve alacağın doğduğu anda bu durumun fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile tevsik edildiğinin kuruluş tarafından takip edilmesine bağlıdır.

(2) Mal veya hizmet satışına bağlı olarak doğacak alacağın devralınabilmesi için;

a) Kuruluş ile müşteri arasında doğacak alacağın devrine yönelik bir sözleşme yapılması, sözleşmede işin tanımının, alacağın niteliğinin, tutar veya tutarın hesaplanmaması durumunda, hesaplamaya temel oluşturacak veriler çerçevesinde belirlenen azami faktoring limiti ile ödeme şartlarının açıkça belirtilmiş olması,

b) Sözleşmedeki doğacak alacağa ilişkin belirtilen hususların, müşteri ile borçlu arasında imzalanan sözleşme, sipariş formu, proforma fatura veya akreditif belgeleri ile varsa bunlara ilave olarak doğacak bir alacak olacağını gösteren diğer belgelerle tevsik edilmesi,

c) Mal veya hizmet satışından kaynaklanan bir ticari ilişki bulunduğunu ve devre konu alacakların da bu ticari ilişki çerçevesinde doğacağını ispat eden tüm belgelerin doğruluğunun ve tutarlılığının bir bütün halinde kontrol edilerek değerlendirilmesi, bunların denetime hazır bir şekilde belgelendirilmesi,

ç) Alacağın doğmasını müteakip düzenlenecek fatura veya fatura yerine geçen belgelerin kuruluş tarafından müşteriden temin edilerek işlem dosyasına eklenmesi, gerekir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Belgelerin saklanması

MADDE 10 – (1) Kuruluş, fatura veya fatura yerine geçen belgelerle ilgili yapmış olduğu inceleme, araştırma ve istihbarat sonuçlarını yapılacak denetimlerde tevsik edecek şekilde beş yıldan az olmamak koşuluyla kuruluşların tabi oldukları mevzuatta belirtilen süreyle saklamakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2015 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

- ⁽¹⁾ 6/10/2017 tarihli ve 30202 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (b) ve (c) bentleri eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.
- ⁽²⁾ 6/10/2017 tarihli ve 30202 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin 8 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
4/2/2015	29257
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
Tarihi	Sayısı
1	6/10/2017
2	
3	